

EITEM AR YR AGENDA: 10

PWYLLGOR ARCHWILIO AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

1 Mehefin 2015

GWEITHGARWCH RHEOLI'R TRYSORLYS A GWIR DDANGOSYDDION DARBODUS 2014-2015

Adroddiad gan Ken Finch, Trysorydd

Pwrpas yr Adroddiad

- 1 Mae'r adroddiad trysorlys blynyddol yn un o ofynion gweithdrefnau cofnodi'r Awdurdod, ac mae'n cynnwys gweithgarwch y trysorlys ar gyfer 2014-2015. Mae'r adroddiad hefyd yn cynnwys y gwir Ddangosyddion Darbodus ar gyfer 2014-2015, yn unol â gofynion y Cod Darbodus.

Rôl Graffu

- 2 Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi cael y gorchwyl o sicrhau bod craffu effeithiol yn digwydd ar strategaeth a pholisïau rheoli'r trysorlys, ac yn seiliedig ar eu canfyddiadau, yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod Tân ac Achub.

GWEITHGARWCH RHEOLI'R TRYSORLYS 2014-2015

Crynodeb o'r Strategaeth y cytunwyd arni ar gyfer 2014-2015

- 3 Roedd Arlingclose, sef ymgynghorwyr Trysorlys yr Awdurdod, wedi rhagweld y byddai blwyddyn ariannol 2014-2015 yn gweld cyfraddau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn codi yn y tymor hir, a chyfradd y banc yn aros ar y lefel gyfredol tan 2017. Yr argymhelliad oedd gohirio'r gweithgarwch benthycy cyhyd ag y bo modd, a defnyddio cronfeydd wrth gefn a balansau i ariannu dyledion benthyciadau dros dro newydd. Ond, os bydd angen benthycy, dylai unrhyw ddyled newydd fod am gyfnod hirach na

5 mlynedd oherwydd proffil aeddfedu cyfredol y portffolio dyledion, a'r angen i liniaru'r risg o newidiadau posibl i gyfraddau llog. Dylid cymryd agwedd wylidwrus tuag at fuddsoddi cronfeydd. Ni ddylai'r buddsoddiad hiraf fod yn hirach na thri mis, a dylid dadansoddi'r holl wybodaeth sydd ar gael ar bartion i gontract cyn buddsoddi.

Cefndir Economaidd 2014-2015

- 4 Yn ôl y rhagolygon economaidd ar gyfer 2014-15, byddai'r gyfradd sylfaenol yn aros yr un fath ar 0.5%, a byddai cyfraddau tymor hir y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn codi. Roedd y rhagolygon ar gyfer y flwyddyn yn gywir o ran y gyfradd sylfaenol, ac o ran cyfraddau'r Bwrdd bu codiadau bychain yn y cyfraddau tymor hir ond roedd y rhain yn llai na'r disgwyl. Roedd pryderon am y sector Bancio yn dal yn gyffredin, ac ar gyfer strategaethau buddsoddi Awdurdodau Lleol y prif flaenoriaeth oedd sicrhau diogelu arian. Cymerodd yr Awdurdod agwedd wylidwrus tuag at fuddsoddiadau, gan fuddsoddi dros dro mewn Sefydliadau Bancio a Chymdeithasau Adeiladu Prydeinig ar y rhestr o bartion i gontract yn unig, gyda'r rhan fwyaf o'r arian dros ben yn cael ei fuddsoddi mewn cyfrif galw gyda Barclays. O ran benthycia, manteisiodd yr Awdurdod ar y cyfraddau llog isel, a chadw ei sefyllfa fenthycia tymor byr ar £7 miliwn dros y flwyddyn. Cymerwyd benthyciad newydd gan y Bwrdd, £7.5 miliwn, yn lle benthyciadau a oedd yn aeddfedu ac i ariannu gwariant cyfalaf, a chan ddilyn cyngor Ymgynghorwyr y Trysorlys, cyfnod y benthyciad oedd 5 mlynedd a mwy er mwyn ehangu proffil aeddfedu'r portffolio. Yn gyffredinol, cynyddodd lefel benthyciadau'r Bwrdd £3.65 miliwn yn ystod y flwyddyn, a gwnaed y benthyciad newydd er mwyn ariannu'r rhaglen gyfalaf a hefyd defnyddiwyd cronfeydd wrth gefn a balansau i ariannu dros dro. Cadwodd yr Awdurdod bortffolio o fenthyciadau tymor byr, a oedd yn £7 miliwn, ac roedd pob benthyciad yn dod gan Awdurdodau Lleol eraill gan fanteisio ar y cyfraddau llog isel a oedd ar gael. Nid oedd unrhyw gyfleoedd i ailamserlennu yn ystod y flwyddyn.

Gweithgarwch Benthycia

- 5 Cymerwyd benthyciadau i ariannu rhaglen gyfalaf yr Awdurdod Tân ac Achub. Cymerwyd benthyciadau newydd, £7.5 miliwn, gan y Bwrdd yn ystod y flwyddyn yn lle benthyciadau a oedd yn aeddfedu ac i ariannu gwariant cyfalaf, £3.7 miliwn o fenthyciadau newydd, a £3.8 miliwn yn

Ile benthyciadau cyfredol. Y ddyled fenthyciadau a oedd yn weddill ar 31 Mawrth 2015 oedd £24.940 miliwn, ac roedd hyn yn cynnwys £7 miliwn o fenthyciadau dros dro. Fe wnaeth yr Awdurdod fenthycia £2.5 miliwn yn is na'i Ofyniad Cyllid Cyfalaf (*Capital Financing Requirement (CFR)*) ar gyfer 2014-2015. Parhaodd yr Awdurdod i ddefnyddio benthyciadau dros dro gan Awdurdodau Lleol eraill fel modd o ariannu'r rhaglen gyfalaf, ac roedd ganddo werth £7 miliwn o fenthyciadau drwy gydol y flwyddyn. Amrywiodd y cyfraddau llog ar fenthycia dros dro rhwng 0.45% a 0.55%, gyda'r cyfraddau hyn llawer yn is na'r cyfraddau a gynigwyd gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus.

Buddsoddiadau

- 6 Mae polisi buddsoddi'r Awdurdod yn cael ei bennu gan Ganllawiau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, sy'n cael eu gweithredu yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ar 15 Rhagfyr 2003. Roedd y gweithgarwch buddsoddi yn ystod y flwyddyn yn cydymffurfio â'r strategaeth a gymeradwywyd, ac ni chafodd yr Awdurdod unrhyw drafferthion hylifedd.
- 7 Buddsoddodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yr holl arian a oedd dros ben yn y farchnad ar ran yr Awdurdod Tân ac Achub. Balans y buddsoddiadau craidd am y flwyddyn oedd £2,000,000 a balans y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2015 oedd £880,000 o'i gymharu â £1,510,000 ar 31 Mawrth 2014. Y gyfradd ar gyfartaledd a gafwyd ar fuddsoddiadau oedd 0.45%, ac roedd yr arian yn cael ei ddal yn bennaf mewn cyfrif galw dim rhybudd, felly roedd modd cadw sefyllfa'r Awdurdod o ran hylifedd.
- 8 Mae balans yr arian sydd ar gael i'w fuddsoddi wedi cynyddu fymryn oherwydd lefel y balansau sydd gan yr Awdurdod. Byddai'r balans buddsoddiadau yn uwch hyd oed ond mae rhywfaint o'r arian dros ben yn cael ei ddefnyddio i ariannu'r rhaglen gyfalaf yn y tymor byr. £25,000 oedd y gyllideb ar gyfer llog buddsoddiadau, a £21,788 oedd y gwir log a gafwyd. Bu gostyngiad yn y llog yn bennaf oherwydd bod lefel y buddsoddiadau wedi gostwng.

DANGOSYDDION DARBODUS

- 9 Yn unol â'r Cod Darbodus, mae gofyn i'r Awdurdod roi gwybod am y gwir ddangosyddion darbodus ar ôl diwedd y flwyddyn. Mae Atodiad A yn cynnwys rhestr y dangosyddion darbodus gorfodol. Mae rhai o'r dangosyddion hyn naill ai'n rhoi trosolwg neu derfyn ar weithgarwch trysorlys, a dangosir y rhain isod:

	2015 Gwir £'000	2015 Dangosydd Gwreiddiol £'000
Sefyllfa Benthycyca	24,940	32,403
Gofyniad Cyllido Cyfalaf	27,444	32,403

- 10 Mae Gofyniad Cyllido Cyfalaf (CFR) yn dangos angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyg i ddiben cyfalaf, ac mae hyn yn ffordd o fesur sefyllfa dyled yr Awdurdod fel y dangosir uchod. Er mwyn sicrhau y bydd gwir fenthyca buddsoddiadau dros y tymor canolig ar gyfer cyfalaf yn unig, ni ddylai'r benthycyca, ar wahân i fenthyca tymor byr, fod yn fwy na'r CFR ar gyfer 2014-2015 ynghyd â'r newidiadau disgwylidig i'r CFR yn ystod 2015-2016a 2016-2017. Mae'r tabl uchod yn dangos bod sefyllfa net yr Awdurdod o ran benthyciadau fymryn yn is (£2.5miliwn) na'r CFR ar gyfer 2014-2015.
- 11 Y Terfyn Awdurdodedig yw'r "Terfyn Benthycyca Fforddiadwy", sydd yn ofynnol dan adran 3 Deddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'r tabl isod yn dangos fod yr Awdurdod wedi cadw ei fenthyca gros o fewn y Terfyn Awdurdodedig yn ystod 2014-2015.
- 12 Y Ffin Weithredol yw sefyllfa benthyg ddisgwylidig yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, ac mae cyfnodau pan fo'r gwir sefyllfa o dan, neu dros, y Ffin yn dderbyniol ar yr amod nad yw'n uwch na'r Terfyn Awdurdodedig.

	2014/15 £'000
Dangosydd Gwreiddiol – Terfyn a Ganiateir	34,403
Dangosydd Gwreiddiol – Ffin Weithredol	32,403
Y mwyafswm o ran benthyciadau yn ystod y flwyddyn	24,940
Yr isafswm benthycia yn ystod y flwyddyn	21,289

Y FFRAMWAITH RHEOLEIDDIO, RISG A PHERFFORMIAD

13 Mae gweithgarwch rheoli trysorlys yr Awdurdod yn cael ei reoli gan nifer o godau, statudau a chanllawiau proffesiynol:

- Deddf Llywodraeth Leol 2003 (y Ddeddf), sy'n darparu'r pwerau i fenthycy a buddsoddi yn ogystal â rhoi cyfyngiadau a therfynau ar y gweithgarwch hwn;
- Mae'r Ddeddf yn caniatáu i Lywodraeth Cynulliad Cymru osod terfynau un ai ar yr Awdurdod neu'n genedlaethol ar bob awdurdod lleol, gan gyfyngu ar y benthycia a ganiateir (er na wnaed unrhyw gyfyngiadau yn 2014-2015);
- Mae'r Offeryn Statudol 3239 (W319) 2003, diwygiedig, yn datblygu ac yn rheoli pwerau o fewn y Ddeddf;
- Mae'r Offeryn Statudol yn mynnu bod yr Awdurdod yn ymgymryd ag unrhyw weithgarwch benthycia gan ystyried Cod Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf Awdurdodau Lleol;
- Mae'r Offeryn Statudol hefyd yn mynnu bod yr Awdurdod yn cymryd gofal am holl weithgarwch y trysorlys gan ystyried Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus;

- Dan y Ddeddf mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi cyflwyno Canllaw Buddsoddi i strwythuro a rheoli gweithgarwch buddsoddi'r Awdurdod.
- 14 Mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r holl ofynion statudol a rheoleiddio perthnasol uchod sy'n cyfyngu ar lefel y risg sy'n gysylltiedig â'i weithgarwch rheoli trysorlys. Yn benodol, mae'r ffaith ei fod wedi mabwysiadu a gweithredu'r Cod Darbodus a'r Cod Ymarfer ar gyfer Rheoli Trysorlys yn golygu bod ei wariant cyfalaf yn ddoeth, yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy, ac mae ei arferion trysorlys yn dangos agwedd risg isel.

ARGYMHELLIAD

- 15 Argymhellodd yr Aelodau fod yr Awdurdod Tân ac Achub yn cymeradwyo'r Dangosyddion Darbodus gwirioneddol ar gyfer 2014-2015.

ATODIAD A

		2013/14 Gwir	2013/14 Dangosydd Gwreiddiol
1	Gwariant Cyfalaf	2,961,545	7,616,000
2	Gofyniad Cyllido Cyfalaf	23,329,204	30,099,000
3	Benthycia	21,289,934	30,099,000
4	Buddsoddiadau	1,510,000	2,000,000
5	Terfyn a Ganiateir	22,946,000	32,099,000
6	Ffin Weithredol	21,289,934	30,099,000
7	Cymhareb y Costau Ariannu â Llif Refeniw Net	7.69%	8.73%
8	Effaith gynyddol Penderfyniadau Buddsoddi Cyfalaf ar y Cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol	44,423	114,000
9	Benthyciadau Cyfradd Llog Sefydlog fel % o Gyfanswm y Benthyciadau	100%	55% - 100%
10	Benthyciadau Cyfradd Amrywiol fel % o Gyfanswm y Benthyciadau	0%	0% - 45%
11	Strwythur Aeddfedu Benthyciadau Cyfradd Sefydlog		
	Dan 12 mis	32.88%	0% - 55%
	12 mis i 2 flynedd	18.84%	0% - 50%
	2 flynedd i 5 mlynedd	9.76%	0% - 50%
	5 mlynedd i 10 mlynedd	23.49%	0% - 75%
	10 mlynedd a hirach	15.03%	0% - 100%